

STUDIMI GJINOR NË KOSOVË: ANALIZË E ZBATIMIT TË LIGJIT DHE PROGRAMIT PËR BARAZI GJINORE NË KOSOVË

2012

Metodologjia

- ORGUT Consulting: Ulf Färnsveden dhe Nicole Farnsworth
- Qëllimi: “hartimi dhe vlerësimi i *sistemit* për zbatimin, monitorimin dhe përcjelljen e zbatimit të Programit të Kosovës për Barazi Gjinore”
- Të “identifikohen akterët relevantë dhe mënyrat e mundshme të mbështetjes nga Suedia në të ardhmen.”
- Intervistat me 29 palë të interesuara; analizimi i literaturës
- Periudha kohore: nëntor – dhjetor 2012

KONKLUZIONET KRYESORE

(SIPAS PYETJEVE TË KËTIJ STUDIMI)

Si synon qeveria të adresojë pabarazitë gjinore ekzistuese

- Korniza ligjore
- Sfida kryesore: zbatimi

Si i monitorojnë dhe si raportojnë institucionet për LBGJ-ne dhe PKBGJ-ne

- Janë disa trupa që janë përgjegjëse për monitorim dhe raportim
 - Ndërkombëtare: ZQM
 - ABGJ, Zyrat për Barazi Gjinore në ministri dhe komuna
 - Institucioni i Avokatit të Popullit
 - Agjencia e Statistikës e Kosovës (ASK)
 - Mbikëqyrja e Kuvendit
- Sfidat: konfuzioni dhe bashkërendimi

Si i monitorojnë dhe si raportojnë institucionet për LBGJ dhe PKBGJ

- Treguesit e PKBGJ-së për monitorim janë të paqartë
- ABGJ-së i mungon mekanizmi i konsoliduar për monitorim dhe vlerësim
- Monitorimi dhe rishikimi i LBGJ-së dhe PKBGJ-së kanë qenë të dobët
- Nuk ka raport zyrtar të qeverisë

Korniza ligjore e BE/KE-së: Sinergjitë dhe mangësitë

- Legjislacioni i Kosovës në kontekstin e anëtarësimit në BE kryesisht është i kënaqshëm, por duhet të rishikohet
- Ka ekspertizë të pamjaftueshme për kornizën ligjore të BE/KE-së
- Fuqizimi ekonomik i grave
 - Harmonizimi i punës dhe familjes

Roli i shoqërisë civile në monitorimin e LBGJ-së dhe PKBGJ-së

- Ngritja e vetëdijesimit
- Avokimi
- Kërkimet
- Monitorimi dhe vlerësimi

Roli i shoqërisë civile në monitorimin e LBGJ-së dhe PKBGJ-së

Sfidat:

- Koordinimi
- Financimi

Sfidat në zbatimin e LBGJ-së dhe PKBGJ-së

- Akte nënligjore të pamjaftueshme dhe mungesa e procedurave të qarta për zbatimin e LBGJ-së
- Harmonizim joadekuat i LBGJ-së me ligjet e tjera
- PKBGJ: i gjerë, përgjegjësi të paqarta, tregues të dobët dhe buxhet të pamjaftueshëm
- Zbatimi i dobët
 - Vullnet i pamjaftueshëm politik
 - Ndarjet e buxhetit

RRUGA PËRPARA: REKOMANDIMET

Rekomandimet kyçe

- Mbështetja e qeverisë dhe e shoqërisë civile
- Drejt anëtarësimit në BE dhe për kornizën ligjore ekzistuese, **Qeveria është përgjegjëse** për çuarjen përpara të barazisë gjinore (qeverisje demokratike dhe të drejta te njeriut)
- Sigurimi i ligjeve adekuate, politikave, legjislacionit sekondar dhe procedurave të qarta për barazi gjinore
 - Zbatimi
 - Monitorimi dhe vlerësimi

Rekomandimet kyce

- **Organizatat e shoqërisë civile (OSHC)** duhet mbështetur vazhdimisht në përpjekjet e tyre të rëndësishme për monitorim dhe avokim të pavarur për zbatimin e LBGJ-së dhe PKBGJ-së.
- Roli unik i shoqërisë civile është aftësia e saj për t'i bërë trysni qeverisë.

Rekomandimet kyçe: OSHC-të e grave dhe OSHC-të

- Pothuaj çdo gjë mund/duhet të vlerësohet nga perspektiva gjinore
 - Analiza e buxhetit
 - Qetësia/ siguria publike
 - Privatizimi
 - Partitë politike

Avokimi për ligjin, programin dhe aktet nënligjore përkatëse

- Avokimi për rishikimin e Ligjit për Barazi Gjinore
 - Specifikoni procedurat për kërkesat rreth abuzimit të të drejtave
 - Identifikoni qartë institucionet përgjegjëse
 - Sqaroni rolet e ABGJ-së, ZCGJ-ve, ZKBGJ-ve
 - Buxhetimi i përgjegjshëm gjinor: sqaroni rolet dhe përgjegjësitë
 - Specifikoni mjetet dhe afatet kohore për raportim
- Avokoni për harmonizimin e LBGJ-së me legjislacionin tjetër

Avokimi për ligjin, programin dhe aktet nënligjore përkatëse

- Rishikoni të gjitha ligjet, aktet nënligjore dhe raportet zyrtare nga perspektiva gjinore
- Avokoni që PKBGJ-ja e re të:
 - Ketë në fokus vetëm disa dispozita të LBGJ-së
 - Përcaktojë tregues *më të qartë* me pika të referencës dhe synime
 - Sigurojë që një institucion i përgjegjshëm të ndajë buxhetin

Përmirësoni njohurinë lidhur me barazinë gjinore

- Promovoni LBGJ-në, PKBGJ-në tek qytetarët dhe autoritetet
 - Monitoroni dhe komunikoni kur nuk zbatohen
 - Trajtoni zyrtarët
 - Vetëdijesimi i qytetarëve për të drejtat
 - Programe që fokusohen në rolet gjinore dhe të drejtat e meshkujve

Reforma e administratës publike, nga perspektiva gjinore

- Siguroni që analiza gjinore të informojë procesin
- Inkurajoni përmirësimin e balancës gjinore në të gjitha nivelet
- Avokoni që përshkrimet e punës së shërbyesve publikë tu referohen përgjegjësive gjinore
- Siguroni procedura transparente dhe të ndjeshme gjinore të punësimit; raportoni keqpërdorimet
- Kërkoni kualifikime minimale për zyrtarët e barazisë gjinore në të gjitha nivelet
- Kërkoni të bëhen përshkrime të sqaruara dhe standardizuara të punës për zyrtarët e barazisë gjinore

Avokoni për masa të fuqizimit ekonomik të grave

- Të drejtat pronësore dhe trashëgimore
- Pushimi i lehonisë dhe atësisë
- Micro fonde specifike për gratë
- Gratë që merren me bujqësi (shpesh punojnë pa pagë ose sigurim)
- Masa për mundësi të barabarta në vendin e punës
- Mundësi për zhvillim në karrierë për gratë
- Përkujdesje për fëmijët
- Ndërtimi i kapaciteteve udhëheqëse të grave

Përmirësimi i koordinimit në mes të palëve të interesuara

- Përmirësoni koordinimin në mes të OSHC-ve për një efikasitet dhe efektivitet (shmangeni dyfishimin)
- Bashkëpunoni me mekanizmat e barazisë gjinore për të mbështetur punën e tyre
- Sa i përket Deklaratës së Parisit dhe Kritereve të Kopenhagës, inkurajoni përmirësimin e **koordinimit të donatorëve** për ndihmë më efektive dhe efikase

Diskutim

- Cilat janë përshtypjet tuaja për gjetjet (konstatimet) dhe rekomandimet?
- Çfarë roli kanë forumet në zhvillimin e mëtejshëm të barazisë gjinore?
- Çfarë mbështetje/ ndërtim të kapaciteteve u nevojitet OSHC-ve për tu mundësuar atyre të zhvillojnë më tej barazinë gjinore në Kosovë?

FALEMINDERIT

